Starosta Opatowski
w Opatowie

Opatów, dnia 14.02.2023 r.

GN-I.6824.3.2022

D E C Y Z J A

Na podstawie art. 8 ust. 1 i 6 w związku z art. 1 i 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 140), oraz art. 104 i 107 §1 i §4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1855 i poz. 2185.)

p o s t a n a w i a m

ustalić, że nieruchomość oznaczona w ewidencji gruntów jako **działki nr 1** o pow. 0,1900 ha, **24** o pow. 0,1000 ha, **69** o pow. 0,2000 ha, **83** o pow. 0,1600 ha, **114** o pow. 0,3300 ha, **128/2** o pow. 0,3363 ha, **150** o pow. 0,0800 ha, **171/2** o pow. 0,3190 ha, **185/2** o pow. 0,0348 ha, **201** o pow. 0,0500 ha, **217** o pow. 0,4100 ha, **258** o pow. 0,1900 ha, **286** o pow. 0,2500 ha, **168** o pow. 0,0400 ha, **170/2** o pow. 0,0211 ha położone na terenie obrębu **Wszechświęte**, gmina Sadowie stanowią **mienie gromadzkie**.

U z a s a d n i e n i e

Wnioskiem znak: GŚ.6825.7.2021, z dnia 25.03.2021 r. zmodyfikowanym pismem znak: GŚ.6825.7.2021, z dnia 27.05.2022 r. Wójt Gminy Sadowie wystąpił do Starosty Opatowskiego o wydanie decyzji ustalającej, że działki nr 1, 24, 69, 83, 114, 128/2, 150, 171/2, 185/2, 201, 217, 258, 286, 168, 170/2 obręb Wszechświęte, gmina Sadowie stanowią mienie gromadzkie. Do wniosku dołączono informację z Archiwum Państwowego w Kielcach Oddział w Sandomierzu znak: OS.6341.63.2021.AK, z dnia 16.04.2021 r. Ponadto akta w przedmiotowej sprawie uzupełniono o dokumentację geodezyjną.

Przeprowadzone postępowanie wykazało, że zgodnie z zapisami ewidencji gruntów obrębu Sadowie, jako władającego na zasadach posiadania samoistnego działkami nr 1, 24, 69, 83, 114, 128/2, 150, 171/2, 185/2, 201, 217, 258, 286 wpisano Skarb Państwa, zaś Gminie Sadowie przypisane jest wykonywanie zadań zarządcy drogi. Wszystkie te działki zaliczono w ewidencji gruntów do użytku gruntowego o nazwie „drogi". Do działek nr 168, 170/2 jako władającym na zasadzie posiadania samoistnego wpisano Wspólnotę wsi Wszechświęte, działki nr 168, 170/2 zgodnie z zapisami ewidencji gruntów stanowią grunty orne.

W czasie rozprawy administracyjnej przeprowadzonej w dniu 30.08.2022 r. ustalono, że działki nr 168, 170/2 stanowią w chwili obecnej nieużytki, działki nr 1, 24, 69, 83, 114, 128/2, 150, 171/2, 185/2, 201, 217, 258, 286 stanowią drogi zlokalizowane na terenie całej wsi Wszechświęte.

W latach 60 – tych XX wieku działki objęte niniejszym postępowaniem były wyodrębnione na gruncie. Działki drogowe miały nawierzchnię gruntową. Mieszkańcy wsi w ramach szarwarku poprawiali nawierzchnię tych dróg, w okresie zimowym odśnieżali te drogi. Pierwsze odcinkowe utwardzenia szlaką miały miejsce na początku lat 80 – tych ubiegłego wieku. W latach dwutysięcznych miały miejsce pierwsze utwardzenia asfaltem, potem dokonywano kolejnych utwardzeń. Drogi

stanowiły dojazd do pól, domostw, kościoła, Ochotniczej Straży Pożarnej, łąk oraz miejscowości sąsiednich.

Działki oznaczone numerami 168 i 170/2 już w latach 60 – tych XX wieku były wyodrębnione na gruncie, stanowiły one plac porośnięty roślinnością i zakrzaczeniami, w czasie odpustów parafialnych swoje stanowiska rozkładali tam kramarze. W chwili obecnej teren ten porośnięty jest samosiejkami.

Wszystkie działki objęte postępowaniem były ogólnodostępne dla wszystkich mieszkańców wsi Wszechświęte, nigdy nie powołano ani nie wyodrębniono grupy ludzi, która miałaby rozporządzać tymi działkami. Stan ten istniał przez wszystkie te lata również na dzień 5 lipca 1963 r. Z dokonanych ustaleń wynika zatem, że powyższy grunt służył celom społecznym i publicznym, tak więc stanowił majątek gromadzki.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 140), starosta ustala, stosownie do przepisów art. 1 i 3, które nieruchomości stanowią wspólnotę gruntową bądź mienie gromadzkie. Jak przyjmuje się w orzecznictwie, decyzję wydaje się biorąc pod uwagę stan nieruchomości istniejący w dacie wejścia w życie ustawy tj. w dniu 5 lipca 1963 r. Z tego względu decyzja ma charakter deklaratoryjny, co oznacza że rozstrzygnięcie wydane w trybie art. 8 ust. 1 poświadcza jedynie stan prawny nieruchomości istniejący w dniu wejścia w życie ustawy (por. wyroki NSA z dnia 22.09.1995 r. SA/Kr 2717/94, ONSA 4/96 poz. 157, NSA z dnia 20.09.1995 r. II SA/Łd 1281/95 nie publ.).

Mienie gromadzkie w rozumieniu art. 1 ust. 2 ustawy obejmuje nieruchomości rolne, leśne i obszary wodne, inne niż wspólnoty gruntowe wymienione w ust. 1, stanowiące mienie gromadzkie w rozumieniu przepisów o zarządzie takim mieniem, jeżeli przed dniem wejścia w życie tej ustawy były faktycznie użytkowane wspólnie przez mieszkańców wsi.

Według definicji zawartej w § 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 listopada 1962 r. w sprawie zarządu mieniem gromadzkim oraz trybu jego zbywania (Dz.U. nr 64, poz. 303 z późń. zm.) za mienie gromadzkie rozumie się mienie, które do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 25 września 1954 r. o reformie podziału administracyjnego wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych stanowiło majątek dawnych gromad jako majątek gromadzki, dobro gromady oraz inne prawa majątkowe. Przez dawne gromady należy zaś rozumieć gromady istniejące w dniu wejścia w życie ustawy z dnia 25 września 1954 r. (§ 1 pkt 3).

Sytuacja prawna mienia gromadzkiego uległa zasadniczej zmianie z chwilą wejścia w życie ustawy z dnia 25 września 1954 roku o reformie podziału administracyjnego wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych (Dz.U. z 1954 r., Nr 43, poz. 191). Ustawa ta w miejsce dotychczasowych gmin i gromad utworzyła nowe gromady jako jednostki podziału administracyjnego wsi (art. 1), a gromadzkie rady narodowe stały się organami władzy państwowej w gromadach (art. 4). Mieszkańcom dotychczasowych gromad zagwarantowano nienaruszalność indywidualnie im przysługujących praw (art. 38). Na tle ww. ustawy wskazywano w doktrynie, że utworzenie gromad jako jednostek podziału administracyjnego wsi spowodowało, iż przestał w sensie prawnym istnieć dotychczasowy podmiot własności mienia gromadzkiego. Odpowiednikiem dawnej gromady stała się wieś, która nie miała osobowości prawnej, ani zakresu zadań publicznych, a zatem nie mogła stać się następczynią gromady w zakresie praw majątkowych. Właścicielami mienia nie stali się również mieszkańcy wsi, którzy nigdy przedtem nimi nie byli. Jednolicie przyjmowano, że po reformie z 1954 roku, pomimo braku wyraźnej deklaracji ustawowej, mienie gromadzkie stało się własnością Państwa. Poręczenie z art. 38 ustawy odnosiło się tylko do tej części mienia, które stanowiło majątek członków dawnej gromady, a nie majątek gromady, jako osoby prawnej. Ustawa z dnia 25 stycznia 1958 r. o radach narodowych (Dz.U. z 1958r., Nr 5, poz. 16) nie wniosła do sytuacji prawnej mienia

gromadzkiego żadnych zmian, a jedynie powierzyła zarząd tym majątkiem gromadzkim radom narodowym. Ustawa ta przewidywała bowiem, że dotychczasowe mienie gromadzkie staje się mieniem gminnym i choć nie zawierała wyraźnego postanowienia, że mienie gromadzkie stało się mieniem państwowym, to mienie to traktowała jako własność Państwa, pozostającą w dyspozycji organów władzy państwowej - gromadzkich rad narodowych. Również w doktrynie i orzecznictwie dominował pogląd, iż mienie gromadzkie zarządzane przez gromadzkie rady narodowe stanowiło własność ogólnonarodową (szeroko na ten temat: Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 24.10.2001r., III CKN 430/00, OSNC 2002/9/111; zob. ponadto m.in. postanowienie SN z dnia 18.11.1966r. I CR 629/66, LexPolonica nr 356814; orzeczenie SN z dnia 26.03.1960r., 1 CR 535/59, OSN 1961/III/73).

W świetle powyższego należy stwierdzić, że wskutek reformy z 1954 roku doszło do przejścia majątku (mienia) gromadzkiego na własność Państwa, a zasadę tę potwierdziły dalsze ustawowe unormowania, m.in. o radach narodowych. Zasadę powyższą należy zatem odnieść również do gruntów wydzielonych m.in. pod drogi przeznaczone do powszechnego użytkowania (zob. uchwała SN z dnia 27.06.1984r., III CZP 32/84, OSNCP 1985/1/13). W niniejszym stanie faktycznym w dokumentacji geodezyjnej wskazanej powyżej, potwierdza się przyjęta zasada, że mienie gromadzkie zarządzane było przez gromadzkie rady narodowe, dlatego przemawia to za faktem, że było do mienie dawnych gromad.

Ponadto dla ustalenia czy przedmiotowe nieruchomości stanowiły mienie gromadzkie na dzień 5 lipca 1963 r. niezbędne jest wykazanie, że do 1954 r. były one mieniem gromad mających osobowość prawną i będących podmiotami praw i obowiązków, a niebędących jednostkami samorządu terytorialnego oraz przed 5 lipca 1963 r. były faktycznie użytkowane wspólnie przez mieszkańców wsi.

Wobec braku tytułu nabycia przez gromadę spornych nieruchomości oraz braku dokumentacji geodezyjnej określającej powierzchnię i przebieg granic w dacie przed 5.07.1963 r. organ celem ustalenia stanu faktycznego zobowiązany był do przeprowadzenia postępowania dowodowego, wykorzystując zgodnie z art. 75 k.p.a. dowody, które mogą przyczynić się do wyjaśnienia sprawy i nie są sprzeczne z prawem. Do takich środków dowodowych powołany wyżej przepis zalicza m.in. dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny. Zeznania świadków i stron postępowania, co do przebiegu i granic, w sposób niebudzący wątpliwości potwierdzają na datę 5.07.1963 r. istnienie przedmiotowych gruntów, jako ogólnodostępnych i służących mieszkańcom wsi i właścicielom przyległych do nich pól. Brak dokumentacji dotyczącej okresu przed ww. datą nie może przekreślać ustawowej kompetencji starosty do uznania konkretnych nieruchomości za mienie gromadzkie, w sytuacji gdy fakt, że stanowią one takie mienie można wykazać innymi środkami.

Jednocześnie podnieść należy, że w istniejącym porządku prawnym, wydanie przez starostę decyzji w trybie art. 8 ust. 1 ustawy, nie pozbawia stron możliwości dochodzenia swych praw w postępowaniu cywilnym, w razie sporów własnościowych.

Biorąc powyższe pod uwagę należało orzec jak w sentencji decyzji.

Pouczenie

Od decyzji niniejszej służy stronom prawo wniesienia odwołania do Wojewody Świętokrzyskiego w Kielcach za pośrednictwem Starosty Opatowskiego w terminie 14 dni od daty wywieszenia na tablicy ogłoszeń. Zgodnie z art. 127a Kpa w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec Starosty Opatowskiego. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do

wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna. W przypadku złożenia przez stronę oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do odwołania od decyzji stronie nie przysługuje prawo do odwołania się ani złożenia skargi do sądu administracyjnego.

Nie jest możliwe skuteczne cofnięcie oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania.

Z up. Starosty Opatowskiego
mgr Raymund Bańcer
Kierownik Wydziału
Gospodarki Nieruchomościami